

Vragen en antwoorden startbijeenkomst Omgevingsproces gaswinning Ternaard op 4 december 2017

Vragen aan Ministerie EZK

Naam en mailadres vragensteller	Henk Vellinga h.j.vellinga@knid.nl
Vraag	Locatie in dorp. Kan die van tafel?
Antwoord	<p>Mark Hooftman EZK: <i>Het is momenteel nog niet duidelijk of de bestaande locatie bij het dorp Ternaard ook inderdaad de locatie wordt waar NAM haar winningsoperatie mag uitvoeren. Er zijn meerdere locatie-alternatieven onderdeel van de MER.</i></p> <p><i>Voor al deze locaties geldt dat er ook onderzocht zal worden wat de impact van verkeer, geluid en geur zal zijn. Ook zal het MER maatregelen in kaart brengen om deze effecten indien noodzakelijk te mitigeren. Deze elementen zullen meegenomen worden in de afweging over welke locatie uiteindelijk het meest geschikt is. Daarvoor geldt bovendien ook dat, ongeacht locatie, door EZ voorschriften zullen worden opgenomen over welke maatregelen NAM moet treffen om overlast te beperken.</i></p>

Naam en mailadres vragensteller	Henk Vellinga h.j.vellinga@knid.nl
Vraag	Kunnen jullie garanderen dat er niets gaat gebeuren (crisis, veiligheid)?
Antwoord	<p>Mark Hooftman EZK: <i>Veiligheid staat bij mijnbouwactiviteiten voorop. Daarvoor is een zorgvuldige besluitvorming rond mijnbouwtrajecten onmisbaar. Het voornemen van NAM moet voldoen aan strenge eisen met betrekking tot veiligheid en effecten op de omgeving.</i></p> <p><i>In de MER zullen de effecten van het voornemen van NAM uitvoerig in kaart gebracht worden. Bij het in kaart brengen van de effecten, moeten ook de mitigerende maatregelen inzichtelijk gemaakt worden. Waar nodig zal het ministerie van EZK voorschriften opnemen in de noodzakelijke vergunningen, zodat effecten geminimaliseerd worden. De effecten die in de MER worden onderzocht zijn terug te vinden in hoofdstuk 4.7 van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD).</i></p> <p><i>De beschrijving van de mogelijke bodemdaling en de effecten daarvan moeten vastgelegd worden in het winningsplan. Over dit winningsplan wordt – voorafgaand aan de besluitvorming door de Minister van EZK hierover – nog onafhankelijk geadviseerd door TNO, Staatstoezicht op de Mijnen, de Technische Commissie Bodembeweging en de Mijnraad. Momenteel is nog niet duidelijk of de winning effecten gaat hebben op land. Om daling, beweging en bevingen te monitoren heeft het ministerie van EZK aan NAM gevraagd om in het projectgebied in overleg met omwonenden en belanghebbenden een representatieve nulmeting vorm te geven.</i></p>

Naam en mailadres vragensteller	Henk Vellinga h.j.vellinga@knid.nl
Vraag	Waarom gaan niet concurrerende subsidies voor windmolens niet naar het gebied?
Antwoord	<p>Mark Hooftman EZK: <i>Er is geen sprake van niet concurrerende subsidies. De Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+) is er op gericht om tegen zo laag mogelijke kosten zoveel mogelijk duurzame energie op te wekken. De SDE+ houdt bij windenergie rekening met</i></p>

	<i>de gemiddelde windsnelheden, die overal in Nederland anders zijn. Bij lagere gemiddelde windsnelheden is het subsidiebedrag hoger. Op deze manier ontstaat er in Nederland een gelijk speelveld voor windenergie waardoor het in heel Nederland aantrekkelijk en concurrerend is om winturbines te realiseren en duurzame stroom op te wekken.</i>
--	---

Naam en mailadres vragensteller	Vrouw van Henk Vellinga h.j.vellinga@knid.nl
Vraag	Wat gaan jullie doen om het vertrouwen te herstellen?
Antwoord	Mark Hooftman EZK: <i>Het omgevingsproces is mede bedoeld het vertrouwen te herstellen. We willen voordat er activiteiten plaats gaan vinden goede afspraken maken over zaken zoals bijvoorbeeld schade, bouwkundige nulmetingen en lusten en lasten.</i>

Naam en mailadres vragensteller	Nynke Schoorstra nynkeschoorstra@gmail.com
Vraag	Waarom wordt sowieso gasboring doorgezet ook als uit het omgevingsproces blijkt dat hier geen draagvlak voor is?
Antwoord	Caroline Dollekamp EZK: <i>Het is momenteel nog niet duidelijk of de gaswinning door kan gaan. Het besluit hierover wordt op zijn vroegst in 2019 genomen. De uitkomst van een eventueel omgevingsproces speelt mee in dit besluit, maar ook andere factoren zoals natuur, milieu en economie zijn bij het uiteindelijke besluit van belang.</i>

Naam en mailadres vragensteller	T. Visser T.visser05@knid.nl
Vraag	Als gas gewonnen gaat worden, hoe zit het dan met opslag van: Kernafval en CO2 opslag?
Antwoord	Caroline Dollekamp EZK: <i>De RCR Gaswinning Ternaard heeft geen relatie met mogelijke toekomstige besluitvorming over vormen van opslag. De besluitvorming in de RCR Gaswinning Ternaard richt zich op een besluit over het voornemen van NAM om gas te winnen uit het gasveld Ternaard. Mocht besloten worden dat de voorgenomen gaswinning door kan gaan, dan zal er bij eventuele toekomstige initiatieven, zoals bijvoorbeeld opslag, rekening gehouden moeten worden met een aanwezige winningslocatie.</i> <i>Momenteel zijn er bij het ministerie van EZ geen initiatieven of voornemens met betrekking tot opslag van bijvoorbeeld CO2 bekend in de buurt van het Ternaard voorkomen. Over de opslag van nucleair afval wordt tot 2100 geen besluit genomen. Dat betekent dat tot die tijd er geen locaties onderzocht of in beschouwing worden genomen.</i>

Naam en mailadres vragensteller	Slingerland rienslingerland@gmail.com
Vraag	Dit wordt toch geen 2 ^e Slochteren?
Antwoord	Caroline Dollekamp EZK: <i>Het Groningenveld en de effecten van de winningen in Groningen zijn geenszins te vergelijken met het veld</i>

	<p><i>onder de Waddenzee bij Ternaard en de verwachte effecten van de voorgenomen winning. Het Groningerveld is één van de grootste gasvelden ter wereld (Ca. 3000 miljard m3) en bevindt zich vrijwel geheel onder land / bewoond gebied. De omvang en ligging maken de effecten van een andere orde grootte, en andere impact, dan die bij het Ternaardveld verwacht worden. Het Ternaard veld is vele malen kleiner (25 miljard m3) en ligt voor het grootste gedeelte onder de Waddenzee. Bovendien zal mogelijk niet al het gas uit het veld gewonnen worden in verband met de beschikbare gebruiksruimte zoals bepaald in de Structuurvisie Waddenzee.</i></p>
--	--

Vragen aan gemeente Dongeradeel

Naam en mailadres vragensteller	Eelke Goodijk, e.goodijk@knid.nl
Vraag	Is het realistisch om dit proces door te zetten terwijl de fossiele brandstoffen steeds minder geaccepteerd worden en de weg naar energietransitie steeds duidelijker ingeslagen wordt? Kunnen we nog terug?
Antwoord	<p><i>Gemeente: Deze vraag komt nadrukkelijk aan de orde in de analyse van nut en noodzaak. Het doel van de uit te voeren Nut & Noodzaak analyse is voorafgaande aan het Omgevingsproces helder krijgen waarom 'kernspelers' in de discussie over de voorgenomen gaswinning Ternaard van mening zijn dat deze activiteit verstandig, noodzakelijk of juist overbodig is. Dit voortraject brengt de standpunten, onderbouwing en argumentatie in beeld. De uitkomst van de analyse zegt iets over de zeggingskracht van de argumentatie, over de sterke én zwakke plekken daarin, en laat zien welk totaalplaatje uit de verschillende argumentlijnen naar voren komt. De analyse zelf leidt niet tot een antwoord op de vraag of gaswinning in Ternaard nu wel of niet nodig is, maar reikt daar wel informatie voor aan.</i></p> <p><i>Overigens is het uiteraard zo dat er nog een aantal jaren gas nodig zal zijn, ook in de overgangsfase naar andere energiebronnen. Een abrupte overgang is niet mogelijk. Het steeds verder dicht draaien van de kraan van het grote Groninger gasveld vergroot de afhankelijkheid op korte termijn van kleine gasvelden.</i></p> <p><i>We kunnen nog terug, omdat de vergunning nog niet is afgegeven. Die vergunning wordt niet door de gemeente, maar door het rijk, i.c. de minister van EZK, afgegeven. Die zal de aanvraag beoordelen met weging van alle belangen die de verschillende betrokkenen kenbaar kunnen maken, waarbij draagvlak één van de wegingsfactoren is.</i></p>

Naam en mailadres vragensteller	Gerrit Bosch jannyde.jong@telfort.nl
Vraag	<ul style="list-style-type: none"> • Kan de NAM de garantie afgeven dat waardedaling wordt gecompenseerd? • Waarom is de Waddenvereniging niet op de infoavond?
Antwoord	Gemeente: <i>Van het omgevingsproces zal dit onderwerp ook deel uitmaken. Het wordt één van de thema's waarover met de bevolking</i>

	<p><i>moet worden gesproken en waar afspraken over moeten worden gemaakt. Onderwerpen als schadeafhandeling, zekerheidsstelling en nulmeting zullen zeker aan de orde komen. De uitkomsten van die discussie kunnen uiteraard mee van invloed zijn op de vraag of er een "go" of een "no go" komt voor het omgevingsproces. Aan de tafel waar dit thema zal worden besproken zal de NAM ook aan gaan geven waartoe ze zich vooraf wil verbinden.</i></p> <p><i>Wat betreft uw 2^e vraag: die vraag kunt u aan de Waddenvereniging zelf stellen.</i></p>
--	---

Naam en mailadres vragensteller	Maaïke Bakker maaikebrantgum@gmail.com
Vraag	Wat doet de gemeente voor de mensen in andere winningsgebieden dan Ternaard die waardedaling gaan ondervinden?
Antwoord	Gemeente: <i>Het is niet zozeer aan de gemeente als wel aan de NAM en in zekere zin de rijksoverheid om waardedaling te compenseren. De gemeente staat op het standpunt dat eigenaren in Fryslân niet in een slechtere positie mogen komen te verkeren dan eigenaren in Groningen. Het geografisch areaal waarop het omgevingsproces van toepassing is, per thema verschillend is en met elkaar moet worden afgesproken in de uitvoeringsfase</i>

Naam en mailadres vragensteller	Pier Tilma p.tilma@planet.nl
Vraag	Hoe verhoudt de constructieve houding van de gemeente aangaande de NAM-vestiging in Anjum zich tot de ondertekening van het manifest?
Antwoord	Gemeente: <i>De NAM-vestiging in Anjum dient ter vervanging van een al bestaande vestiging, namelijk de vestiging in Kootstertille. De NAM wil met die vestiging centraler in het winningsgebied zitten, waarvoor de vergunningen in het verleden al zijn verleend. Een belangrijke reden voor de NAM om dat te doen is om benaderbaarder te worden voor de bewoners in het winningsgebied. Dat vinden wij op zich zelf beschouwd een goede dienst die aan onze inwoners kan worden bewezen.</i>

Naam en mailadres vragensteller	Sjoeke Benoist sbsjoeke@gmail.com
Vraag	Waarom zitten de bestaande gaswinnings niet in dit proces?
Antwoord	Gemeente: <i>Voor de bestaande gaswinnings zijn de benodigde vergunningen in het verleden al verleend. Dit omgevingsproces is gekoppeld aan het proces van vergunningverlening voor een nieuw gasveld. Het is een pilot, dus een poging om het deze keer anders te doen dan in voorgaande vergunningsverleningsprocedures, nl. met veel meer aandacht voor een evenredige verdeling van lusten en lasten in het winningsgebied. Overigens is nog niet bepaald hoe groot het gebied is waarin de lusten kunnen worden ervaren. Wel is afgesproken dat er een ontwikkelperspectief moet komen op gebiedsniveau, waarbij vitaliteit van het gebied, economisch, sociaal</i>

	en ecologisch, wordt versterkt.
--	---------------------------------

Vragen aan provincie Fryslân

Naam en mailadres vragensteller	A. de Haan alle1@xs4all.nl
Vraag	Waarom geldt de pilot alleen voor Ternaard? Waarom niet voor geheel Dongeradeel, Kollumerland en Ferwerderadeel en deel van Dantumadeel?
Antwoord	Michiel Schrier Provincie Fryslân: De pilot slaat op het gehele gebied waar gaswinning van het gasveld Ternaard mogelijke effecten kan hebben; dus niet alleen op het dorp Ternaard.

Naam en mailadres vragensteller	Dick van Wichen, dickvanwichen@gmail.com Visbuursterweg 4, 9145 RJ Ternaard
Vraag	Drie brieven aan NAM gestuurd, maar niet beantwoord? Waarom is mijn vraag in de brief van 6 oktober 2016 niet beantwoord?
Antwoord	Michiel Schrier Provincie Fryslân: <i>Deze vraag kunnen wij niet beantwoorden. Aangegeven dat Van Wichen hiervoor zich bij de tafel van de NAM kan melden. Van Wichen wil meedoen aan de consultatie van belanghebbenden (contactgegevens ingevuld).</i>

Naam en mailadres vragensteller	Dick van Wichen, dickvanwichen@gmail.com Visbuursterweg 4, 9145 RJ Ternaard
Vraag	Welke rechtsingang heeft de Gemeent bij het ministerie?
Antwoord	Niet bekend wie antwoord heeft gegeven. <i>De Gemeent werkt onafhankelijk. De Gemeent is door de 5 partijen (en dus ook EZK) ingehuurd voor het omgevingsproces.</i>

Vragen aan Wetterskip Fryslân

Naam en mailadres vragensteller	Niet genoteerd
Vraag	Hoe zit het met de toename van verzilting in het gebied en welke rol speelt de bodemdaling daarin?
Antwoord	Wetterskip: <i>De streek is gevoelig voor verzilting, de ondergrond is van nature al zilt, maar in de bovengrond zorgt het regenwater voor een zoetwaterlens. Die moet worden gekoesterd omdat die zorgt voor een groot deel van de bodemvruchtbaarheid. De verwachte bodemdaling zal zorgen voor een beperkte groei van de verzilting. Een veel grotere versterking van de verzilting wordt verwacht door de zeespiegelstijging. Het thema verzilting verdient de komende jaren veel aandacht, met het doel om de bodemvruchtbaarheid zoveel mogelijk in stand te houden.</i>

Naam en mailadres vragensteller	Niet genoteerd
Vraag	Waarom is het waterschap nu tegen gaswinning en eerder (bijvoorbeeld bij de gaswinning in Anjum) niet?
Antwoord	<p>Wetterskip: <i>Het waterschap had voorheen vooral de taak om het watersysteem aan te passen aan de gevolgen van bodemdaling (als gevolg van de door het rijk toegestane gas- of zoutwinning). In de nieuwe mijnbouwwet heeft het waterschap ook een adviesrol gekregen. Wetterskip Fryslân heeft daarop beleid geformuleerd en maakt sindsdien onderscheid in twee zaken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>– in het algemeen pleit het bestuur van Wetterskip Fryslân voor afbouw van fossiele brandstoffen en een snellere transitie naar duurzame energie om zo de oorzaken van klimaatverandering zoveel mogelijk terug te dringen. Het waterschap merkt immers bij uitstek de gevolgen van klimaatverandering zoals zeespiegelstijging en toename van hoosbuien. Ook heeft het waterschap de ervaring dat het watersysteem bij (forse) bodemdaling nooit geheel te herstellen is.</i> <i>– Daarnaast beoordeelt Wetterskip Fryslân bij ieder afzonderlijk verzoek tot gaswinning de mogelijke schade aan de waterhuishoudkundige infrastructuur. Die kan per situatie verschillen afhankelijk van de verwachte mate van bodemdaling en de lokale situatie. Het waterschap adviseert dan of er uit waterhuishoudkundig oogpunt wel of geen bezwaren zijn tegen gaswinning.</i>